Evropski parlament
2014-2019

Dokument zasedanja

B8-0077/2016

15.1.2016

PREDLOG RESOLUCIJE

ob zaključku razprave o izjavi podpredsednice Komisije/visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko

v skladu s členom 123(2) Poslovnika

o izvajanju pridružitvenih sporazumov/poglobljenih in celovitih sporazumov o prosti trgovini z Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino
(2015/3032(RSP))

Petras Auštrevičius, Javier Nart, Marietje Schaake, Johannes Cornelis van Baalen, Dita Charanzová, Ilhan Kyuchyuk (Ilhan Kyuchyuk), Louis Michel, Norica Nicolai, Urmas Paet, Jozo Radoš, Pavel Telička, Ivo Vajgl
v imenu skupine ALDE

B8-0077/2016

Resolucija Evropskega parlamenta o izvajanju pridružitvenih sporazumov/poglobljenih in celovitih sporazumov o prosti trgovini z Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino (2015/3032(RSP))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju pridružitvenih sporazumov z dne 27. junija 2014 med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo in njunimi državami članicami na eni strani ter Gruzijo, Moldavijo in Ukrajino na drugi strani, skupaj s spremljevalnimi poglobljenimi in celovitimi sporazumi o prosti trgovini,

– ob upoštevanju ratifikacije teh sporazumov v Evropskem parlamentu septembra (Ukrajina), novembra (Moldavija) in decembra 2014 (Gruzija) ter spremljajočih resolucij, ki jih je takrat sprejel Evropski parlament,

– ob upoštevanju svojega poročila o pregledu evropske sosedske politike, sprejetega junija 2015, in svojih ustreznih resolucij o političnih razmerah v teh treh državah,

– ob upoštevanju pridružitvenih načrtov za obdobje 2014–2016, ki so nasledili akcijski načrt Evropske sosedske politike za te tri države,

– ob upoštevanju poročila o napredku Gruzije in Ukrajine pri izvajanju akcijskega načrta o liberalizaciji vizumskega režima z dne 18. decembra 2015,

– ob upoštevanju člena 123(2) Poslovnika,

A. ker sta bila evropska sosedska politika (ESP) in vzhodno partnerstvo vzpostavljena in zasnovana za spodbujanje miru, stabilnosti in blaginje v Evropi prek podpore demokraciji, pravni državi in trajnostnemu gospodarskemu razvoju; ker ESP ter udejstvovanje in partnerstvo EU z vzhodnimi sosedami nikoli niso bili zasnovani kot geopolitični izziv, usmerjen proti kateri drugi državi;

B. ker sporazumi o pridružitvi zdaj veljajo že več kot eno leto, tako kot trgovinska sporazuma z Gruzijo in Moldavijo; ker je poglobljeni in celoviti sporazum o prosti trgovini med Ukrajino in EU v celoti začel veljati 1. januarja 2016; ker je vzpostavitev poglobljenih in celovitih območij proste trgovine med EU in Gruzijo, EU in Moldavijo ter EU in Ukrajino ena od najpomembnejših vzajemnih koristi sporazumov, saj je pomen trgovine za rast, ustvarjanje delovnih mest, blaginjo in stabilnost nesporen;

C. ker je bilo potovanje brez vizumov med EU in Moldavijo uvedeno aprila 2014 in ker iz najnovejših poročil Komisije iz decembra 2015 izhaja, da Gruzija in Ukrajina zdaj izpolnjujeta pogoje, določene v akcijskih načrtih o liberalizaciji vizumskega režima;

D. ker je sodelovanje EU z vzhodnimi partnericami naletelo na odpor v Ruski federaciji, za katero se zdi, da to sodelovanje obravnava zgolj z vidika geopolitične konkurence, v kontekstu ničelne vsote;

E. ker je Rusija še vedno neposredno ali posredno vpletena v konflikte in notranje delitve,

ki vplivajo na vse tri države pridružitve – konflikta v Abhaziji in Južni Osetiji v primeru Gruzije Gruzijo, vprašanje Pridnestrja v Moldaviji ter ruska priključitev Krima in vpletenost v konflikt v vzhodnih delih Ukrajine; ker ti konflikti ogrožajo ozemeljsko celovitost partnerskih držav, kršijo mednarodno pravo in slabijo splošne varnostne razmere na evropskem kontinentu;

F. ker so Evropska unija in njene države članice sprejele niz sankcij in omejevalnih ukrepov proti Ruski federaciji in ruskim uradnikom, zlasti zaradi ruske priključitve Krima in neposredne vpletenosti Rusije v konflikt v vzhodnem delu Ukrajine;

G. ker države pridružitve dosegajo merljiv napredek na številnih področjih, pri tem pa se soočajo z notranjimi političnimi pritiski političnih, socialnih in gospodarskih reform ter še vedno razvijajoče se demokratične kulture, pa tudi z zunanjimi pritiski;

H. ker so demokratične institucije v treh državah pridružitve še vedno šibke; ker prisotnost ekonomskih interesov v nekaterih političnih strankah in s tem v vladah ter pri imenovanju njihovih kabinetov odločilno vpliva na demokratično ureditev teh držav;

I. ker sklenitev pridružitvenega sporazuma ni sama sebi namen, ampak je del širšega procesa za tesnejše sodelovanje z državami pridružitve, ki so bliže EU, na področjih pravnih, gospodarskih, političnih in socialnih reform in konvergence; ker je zaradi tega izvajanje bistveno; ker ta proces temelji na skupnih vrednotah Evropske unije in pridruženih držav, ki so vse članice Sveta Evrope;

1. pozdravlja napredek, dosežen pri izvajanju pridružitvenih sporazumov, in pozitiven vpliv, ki so ga imeli prostotrgovinski sporazumi na povečanje trgovinskih in poslovnih stikov, reformne pobude in prispevanje h gospodarski rasti, in ponavlja pripravljenost EU, da si nadalje prizadeva za ohranitev pozitivnih rezultatov izvedenih reform, da tesno/podrobno spremlja učinek prostotrgovinskih sporazumov in da čim bolj zmanjša morebitne negativne vplive novega prostotrgovinskega režima, ki je trenutno v veljavi;

2. poudarja, da so se države pridružitve svobodno odločile za pogodbeno sodelovanje z Evropsko unijo in da je treba v celoti spoštovati njihovo izbiro; ponavlja, da ESP in vzhodno partnerstvo nista geopolitični izziv, usmerjen proti tretji strani, ampak dolgoročna politika v prid stabilnosti, blaginje in demokracije na evropskem kontinentu na podlagi spoštovanja človekovih pravic, dobrega upravljanja, pravne države in tržnega gospodarstva;

3. poudarja, da je Svet Evropske unije soglasno podpisal pridružitvene sporazume;

4. pozdravlja, da je Komisija v svoji najnovejši oceni izvajanja akcijskih načrtov o liberalizaciji vizumskega režima za Ukrajino in Gruzijo to liberalizacijo ocenila pozitivno; pričakuje, da bodo Svet in države članice brez nepotrebnega odlašanja tema državama odobrili režim potovanja brez vizumov;

5. je seznanjen s sklepom Sveta z dne 21. decembra 2015, da bo podaljšal gospodarske sankcije proti Rusiji, saj sporazum iz Minska še ni bil v celoti izveden; poudarja, da je izvajanje sporazuma iz Minska v celoti še naprej osrednjega pomena za stabilizacijo vzhodnega dela Ukrajine in da bodo sankcije EU ostale v veljavi, dokler Rusija ne bo izpolnila svojega dela sporazuma; želi spomniti, da sankcije niso same sebi namen, in

izraža upanje, da bo Ruska federacija kmalu začela spoštovati mednarodno pravo, takrat pa bo lahko EU odpravila sankcije;

6. poudarja, da morajo Evropska unija in vse večstranske varnostne organizacije v Evropi, zlasti OVSE in nemško predsedstvo OVSE, konfliktom v vzhodnem sosedstvu nameniti dodatno politično pozornost; poziva ESZD, Svet in države članice, naj bodo bolj proaktivni ter za soočanje s temi konflikti uporabijo vse razpoložljive diplomatske in politične mehanizme; poudarja, da bi bilo treba v primeru, ko določen diplomatski mehanizem za reševanje sporov kljub letom prizadevanj ne prinese rezultatov, predvideti nove oblike; želi spomniti, da lahko EU na svetovni ravni najodločneje nastopa, kadar je združena;

7. poziva Komisijo in ESZD, naj skupaj z državami pridružitve razvijeta ukrepe gradnje zaupanja, s katerimi bi lahko zmanjšali napetosti glede razmejitvenih črt in ublažili trpljenje ljudi v teh konfliktih; v zvezi s tem poudarja pomen stalnega dela misij SVOP EU – misije Evropske unije za pomoč na meji (EUBAM) v Moldaviji in Ukrajini ter nadzorne misije Evropske unije (EUMM) v Gruziji;

8. ponovno izraža podporo suverenosti in ozemeljski celovitosti vseh držav vzhodnega sosedstva, vključno s tremi državami pridružitve, in poudarja, da bi bilo treba sporazume, vključno s prostotrgovinskimi določbami, izvajati tako, da bi olajšali reševanje ozemeljskih sporov;

9. poudarja, da bo poglobljeni in celoviti sporazum o prosti trgovini s približevanjem zakonodaji EU na področjih, kot so konkurenca, javna naročila ter varstvo pravic intelektualne lastnine, prispeval k posodobitvi in diverzifikaciji teh gospodarstev ter s tem dal zagon reformam in boju proti korupciji; izboljšave na področju varnosti hrane bodo državam omogočile, da bodo postale upravičene do izvoza proizvodov živalskega porekla v EU; ugotavlja, da bi moralo približevanje sanitarnih in fitosanitarnih standardov ter tehničnih ureditev in standardov zahtevam EU voditi k učinkom pozitivne rasti v kmetijstvu in sektorju predelave hrane;

10. poudarja, da mora biti pravosodje v Gruziji, Ukrajini in Moldaviji popolnoma neodvisno;

11. poudarja tudi potrebo po resnični svobodi tiska; izraža zaskrbljenost zaradi vseh primerov, v katerih sta ogroženi svobodi izražanja in tiska;

12. verjame, da je parlamentarni nadzor eden od temeljnih pogojev za demokratično podporo politik EU; zato poziva Komisijo, naj Evropskemu parlamentu pravočasno omogoči reden in podroben nadzor izvajanja poglobljenega in celovitega območja proste trgovine; poziva Komisijo, naj tesno spremlja izvajanje poglobljenega in celovitega območja proste trgovine, da bi preprečila socialni in okoljski damping, zlasti v prehodnem obdobju za nekatere sektorje; poudarja pomen parlamentarne demokracije in v zvezi s tem opozarja na jasno potrebo po reformah parlamentarne skupščine Euronest;

13. spodbuja tri države pridružitve, naj si dodatno prizadevajo na naslednjih področjih:

kar zadeva Gruzijo:

i. je seznanjen z zamenjavo predsednika vlade v Gruziji decembra 2015 in pozdravlja izjave v prid sodelovanju s parlamentarno opozicijo kot način za ublažitev napete politične polarizacije v tej državi; vendar meni, da poslovni svet in politika ne bi smela biti prepletena pri vodenju demokratične države;

ii. pozdravlja nedavne reforme gruzijskih oblasti za nadaljnjo okrepitev stabilnosti, neodvisnosti in učinkovitosti državnih institucij, zlasti pravosodnih institucij, in prizadevanja za konsolidacijo varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin; vseeno meni, da je obseg teh reform nezadosten in da reforme ne obravnavajo izzivov, s katerimi se soočajo pravosodne institucije, zlasti vprašanja neodvisnosti in institucionalne integritete v luči neprimernega političnega vplivanja; natančneje, poziva k vzpostavitvi pregledne izbire sodnikov na podlagi zaslug in spremembi sistema triletnega poskusnega obdobja za sodnike;

iii. poudarja, da mora biti vsak pregon pregleden, sorazmeren in brez političnega motiva ter temeljiti na dokazih, pri tem pa strogo upoštevati preiskovalne postopke in dolžno pravno postopanje ter spoštovati načela poštenega sojenja iz Evropske konvencije o človekovih pravicah; ostaja zaskrbljen zaradi pomanjkanja odgovornosti urada državnega tožilca in zaradi nejasnih meril za imenovanje tožilcev in preiskovalcev; poziva k nadaljnjim prizadevanjem za popolno neodvisnost, učinkovitost, nepristranskost in strokovnost pravosodja, urada državnega tožilca in notranjega ministrstva, pa tudi novoustanovljene varnostne službe, in poziva k spodbujanju politične volje za vzpostavitev mehanizmov za njihovo odgovornost;

iv. pozdravlja spremembe gruzijskega zakona o delu; vendar poudarja, da mora biti zakonodaja o zdravju in varnosti v zvezi z delavskimi pravicami še naprej med najpomembnejšimi nalogami;

v. ponovno izraža zaskrbljenost zaradi usode otrok v bivalnih verskih ustanovah brez državnega nadzora, poudarja odgovornost vlade v okviru mednarodnega prava človekovih pravic, da vse otroke zaščiti pred nasiljem, in poziva k ukrepom za zagotovitev učinkovite preiskave in rehabilitacije za otroke, ki so bili žrtve slabega ravnanja in/ali spolnih zlorab;

vi. poziva k jasni, pregledni in na človekovih pravicah temelječi politiki ter mehanizmom za preiskovanje, pregon in nadomestilo za kršitve človekovih pravic, pa tudi k zagotovitvi, da bo ta proces v celoti spoštoval načelo pravne države in dolžnega pravnega postopanja;

vii. poudarja da je treba izboljšati politično kulturo in ozračje narodne sprave; meni, da bi bilo mogoče pridržanja in zaprtje uradnikov prejšnjih vlad in članov sedanje opozicije obravnavati kot znamenja selektivne pravičnosti; izraža zaskrbljenost zaradi morebitne uporabe pravosodnega sistema za boj proti političnim nasprotnikom, kar bi lahko ogrozilo evropsko usmeritev Gruzije in prizadevanja gruzijskih oblasti na področju demokratičnih reform; poziva vse politične sile, naj se izognejo tovrstni uporabi, ko si prizadevajo za resen boj proti korupciji in zlorabam javnih funkcij;

viii. poziva gruzijsko vlado, zlasti glede na parlamentarne volitve leta 2016, naj vzpostavi ugodno okolje za svobodne medije, ki bo spodbujalo svobodo izražanja in medijski pluralizem, in naj omogoči medijem, da poročajo neodvisno in objektivno brez političnih ali gospodarskih pritiskov; izraža zaskrbljenost zaradi nedavnih poskusov spremembe lastništva in uredniške politike najpriljubljenejše gruzijske neodvisne televizijske postaje, Rustavi 2, in zaradi svobode medijev v tej državi; v zvezi s tem poziva k popolnemu izvajanju zakona o preglednosti lastništva medijev in ponavlja, da nobena sodba sodišča ne bi smela ogrožati neodvisnosti uredniške politike medijev;

ix. poziva gruzijsko vlado, naj začne reformo volilne zakonodaje, da bi zagotovili boljšo sorazmerno in pluralistično zastopanost v skladu z mednarodnimi in evropskimi zahtevami ter sodbo gruzijskega ustavnega sodišča;

x. obsoja poskuse postavljanja obeležij in spomenikov Josipu Stalinu in poziva gruzijske oblasti, naj se distancirajo od takšnih dejavnosti in pokažejo primerno spoštovanje spominu na milijone žrtev stalinizma;

xi. poudarja, da se je po podatkih gruzijskega statističnega urada (Geostat) v prvih 12 mesecih izvajanja poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini uvoz EU iz Gruzije povečal za 15 %, izvoz EU v Gruzijo pa se je nekoliko zmanjšal, za 6,2 %; poziva Gruzijo, naj pristopi k Pogodbi o ustanovitvi Energetske skupnosti, da bi zagotovila popolno spoštovanje poglavja 11 poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini;

xii. poudarja, da je treba na terenu pospešiti izvajanje predpisov glede varnosti hrane in izboljšati sodelovanje med agencijami v Gruziji, da bi dosegli želene rezultate poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini;

xiii. poziva gruzijsko vlado, naj zagotovi, da bo civilna družba ustrezno vključena v procese reform;

kar zadeva Moldavijo:

i. obžaluje, da vse od nezaupnice, ki je bila izglasovana 29. oktobra 2015 in zaradi katere je predsednik vlade Valeriu Streleț odstopil, moldavski parlament in politične stranke, ki ga sestavljajo, še niso uspeli oblikovati nove vlade; meni, da je sedanji politični zastoj v Moldaviji dosegel kritično točko, kar bi lahko destabiliziralo institucije te države ter ogrozilo gospodarstvo, politično legitimnost vseh političnih strank in boj proti korupciji, kar ima zelo velik vpliv na pritok tujih neposrednih naložb;

ii. poziva vse politične stranke Moldavije, naj se resno posvetijo pogajanjem, da bi dosegle večino za oblikovanje vlade, ki bo lahko izvedla potrebne reforme, zlasti stabilizacijo gospodarstva v skladu z zahtevami Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada glede zagotavljanja naložb in javnih naročil;

iii. poudarja, da bi bilo treba v bankah Moldindconbank, Moldova Agroindbank in Victoria Bank opraviti diagnostične revizije in takoj odpraviti vse ugotovljene težave; ugotavlja, da je nadzor bančnega sektorja še vedno nezadosten; poudarja,

da podjetja nosijo strošek finančne krize, in sicer zaradi težjega dostopa do posojil;

iv. poudarja, da se je skupni izvoz Moldavije po enem letu izvajanja poglobljenega in celovitega sporazuma o prosti trgovini zmanjšal za 14,8 %, pri čemer je bila trgovina z EU najbolj stabilna in se je izvoz zmanjšal zgolj za 1,4 %, medtem ko se je izvoz v SND in druge partnerice mnogo bolj zmanjšal; opozarja predvsem na primer kmetijsko-živilskih proizvodov, za katere so bila pričakovanja visoka in za katere so številni nasprotniki trdili, da Moldavija ni konkurenčna, sprememba izvoza v EU pa je bila pozitivna, saj se je izvoz povečal za 10,8 %;

v. v zvezi s storitvami ugotavlja, da so še vedno prisotne temeljne pomanjkljivosti v notranji zakonodaji, povezane z osnovnimi opredelitvami glede ustanovitve in pretoka strokovnjakov ter zavarovalniškega sektorja, zaradi česar je Moldavija izpostavljena tveganjem, ki so podobna tistim, ki so povzročila svetovno bančno krizo;

kar zadeva Ukrajino:

i. obžaluje, da sporazum iz Minska ni bil izveden v celoti, in spodbuja ukrajinske oblasti, pa tudi ruske oblasti, naj vsa svoja prizadevanja usmerijo v popolno in celovito izvajanje svojih obveznosti v okviru tega sporazuma; pozdravlja delo v zvezi z zakonodajnimi reformami, ki so potrebne za izpolnitev zahtev sporazuma iz Minska, s prizadevanji za izpolnitev akcijskega načrta o liberalizaciji vizumskega režima in za spoštovanje akcijskega načrta o pridružitvi, ter poudarja, da bodo te reforme, ko bodo v celoti izvedene, bistveno spremenile ukrajinsko družbo in izboljšale pogoje za ukrajinske državljane;

ii. poziva države članice, naj ohranijo polno število osebja in polno operativnost misije OVSE; je seznanjen s pozivi ukrajinske vlade za razširjene mednarodne mirovne sile vzdolž ukrajinsko-ruske meje ter v okrožjih Lugansk in Donjeck; se strinja, da bi bilo treba, ko bodo razmere dovoljevale in v okviru izvajanja sporazuma iz Minska v celoti, ponuditi misijo SVOP pod vodstvom EU za napotitev v strani v konfliktu, ki bi pomagala pri nalogah, kot so razminiranje, pomoč pri pripravah na lokalne volitve in zagotavljanje prostega dostopa za organizacije humanitarne pomoči;

iii. ponovno poziva, naj se posebna pozornost še naprej namenja reformi pravosodja in boju proti korupciji, kar je ključno za obnovitev popolnega zaupanja in legitimnosti ukrajinskega parlamenta in ukrajinskih političnih strank;

iv. poziva ukrajinske oblasti, politike, voditelje, politične stranke in druge oblikovalce javnega mnenja, naj si dodatno prizadevajo, da bi združili državo, presegli notranja nasprotovanja in končali pogosto polarizirano politično kulturo v državi; poudarja, da je treba politične stranke preoblikovati v popolnoma demokratične organizacije, ki izhajajo iz osnovne ravni ter v smislu financiranja in vpliva niso odvisne od oligarhov; poudarja, da je treba strogo izvajati zakon o financiranju političnih strank;

v. pozdravlja, da je 1. januarja 2016 začel veljati poglobljeni in celoviti sporazum o

prosti trgovini, in obžaluje odločitev Ruske federacije, da bo omejila trgovino z Ukrajino, kar krši zaveze v okviru STO in dvostranske zaveze; želi spomniti, da je Komisija vključena v tehnične pogovore z Ukrajino in Rusijo o posledicah prostotrgovinskega sporazuma, kar je sploh prvič, da je EU začela pogovore s tretjo državo glede dvostranskega sporazuma; upa, da se bodo ti pogovori lahko nadaljevali in zagotovili konkretne rezultate; zato poziva Rusko federacijo, naj se vzdrži nadaljnjih trgovinskih omejitev ter bolj konstruktivno sodeluje z EU in z Ukrajino;

vi. je seznanjen s tem, da se je skupni izvoz Ukrajine v prvi polovici leta 2015 zmanjšal, pri čemer je zaradi spremembe v regionalni strukturi izvoza delež izvoza v EU ostal stabilen in znaša približno 30 % skupnega izvoza;

vii. poziva Ukrajino, naj svojo zakonodajo uskladi z zakonodajo EU na področjih prava gospodarskih družb, upravljanja podjetij, računovodstva in revizij ter naj odpravi svoje ukrepe za omejevanje izvoza lesa, ki kršijo člen 35 pridružitvenega sporazuma in pravila STO;

viii. pozdravlja odločitev Ukrajine, da bo odpravila svoje zaščitne ukrepe za osebna vozila v skladu z odločitvijo STO z dne 20. julija 2015, in priznava odpravo posebnega pribitka na dajatev *erga omnes* na podlagi plačilnobilančnih neravnovesij, ki ga je Ukrajina uvedla konec leta 2014;

14. poziva k hitremu dokončanju energetske reforme, začete leta 2015; ugotavlja, da bi bilo treba od 1. aprila 2016 poenotiti vse cene energije, da bi preprečili nadaljnjo prednostno arbitražo za določene posameznike z notranjimi informacijami, ter uvesti pravi trg za plin in elektriko, ki bi ga nadziral resnično neodvisen regulativni organ;

15. poudarja, da je treba spodbujati svobodne medije in svobodo izražanja kot temeljno izhodišče, pri tem pa okrepiti prizadevanja za odvračanje dezinformacij in izboljšanje strateškega obveščanja o politikah in dejavnostih EU v vzhodnem sosedstvu, vključno s tremi državami pridružitve, skupaj z dejavnostmi projektne skupine EU East StratCom, novoustanovljene strukture v okviru ESZD;

16. poudarja, da lahko Gruzija, Moldavija in Ukrajina v skladu s členom 49 PEU – tako kot vse druge evropske države – zaprosijo za članstvo v Uniji, če ravnajo v skladu z načeli demokracije, spoštujejo temeljne svoboščine, človekove pravice in pravice manjšin ter zagotavljajo pravno državo;

17. ponovno poziva k prenovi Evropske sosedske politike na podlagi jasne in ambiciozne politične vizije ter potrebe po enotnem političnem nastopanju; ponovno poziva k imenovanju posebnih predstavnikov EU za vzhod in jug, ki bi skrbeli za politično usklajevanje revidirane politike;

18. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje predsednikom, parlamentom in vladam Gruzije, Moldavije in Ukrajine ter Svetu, Komisiji, ESZD in Svetu Evrope.